

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

43-шо (3691) №,
2024 ий 25 октябрь,
кугарня

0+

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Моторлык ден вийым уша

Тений Россияште гимнастикын кечыжым 26 октябрьште палемдат. Тудо 1999 ий гыч пайремлалтеш. Марий Элын спорт илышыштыжат гимнастике кугу верым налеш. Марий кундемыште спортын ты видше 1963 ий гыч виянаш тунгалын, у направленийла дене пойдаралтын. 61 ий жапыште спорт школ-влак гимнастике дене 200 наре спорт мастерым ямдыленят, ятыр сенгы-машке шуыныт. Эше 1968 ийыштак Марий кундемын удыржэ З.Б.Дружинина спорт гимнастике дене олимпийский чемпион лийын. Тиде поро

йула умбакыжат шуйна. Шукерте огыл Йошкар-Олаште «Дружба» стадионышто гимнастике рудерым почыныт. Марий Эл Республикым Вуйлатыше Ю.В.Зайцев да Марий Эл Республикысе Спорт да туризм министерстве кугу польшышым пуэныт. Российысе гимнастике федераций спорт инвентарыым налаш да верандаш полшен.

Кызыт гимнастике рудерыште паша шолеш. Вуйлатышыже – Г.А.Фоменко. Рудерысе кугу залым кокыте пайлыме: иктыштыже художественный да эстетический

гимнастике дене, весыштыже спорт гимнастике дене спортсмен-влак тренировкым эртат (снимкылаште). Тушко 290 наре йоча коштеш, районла гычат кумылан-влак улыт. Спорт школыш куд ияш гыч налыт. Кукшо квалификациан тренер-шамыч келге шинчымашым пуат да турло тангасымашлан чот ямдылат. Рудерыште тидлан чыла йон уло. Тренер-влак гимнастикылан шуман йоча-шамычым вучат.

Е.СЕРГЕЕВА.

Авторын да рудерын архивше гыч налме фото-влак.

ПОДПИСКЕ

2025 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан возалташ вашкыза! Подпискым ыштыше-влак коклаште лотерей модыш эртаралтеш. Тидлан квитанцийн копияжым редакцийшке колтыман. Индекс – П4696.

Ак – 489 тенгеат 79 ыр.

Куд тунемше – Артекыште

Марий Эл Республик гыч 8-10-шо класслаште тунемше куд ўдыр-рвезе «Большая перемена» всероссийский конкурсын финалышкыже ушнен. Иктешлыше йыжын «Артек» тўнямбал йоча рўдериште 8 ноябрь марте шуйна. Конкурс «Образований» нацпроектын «Патриотическое воспитание граждан Российской Федерации» федерал проектшылан кўра илышыш шындаралтын.

Йошкар-Оласе Бауман лицейыште, Экономико-правовой гимназийыште, М.В.Ломоносов лўмеш лицейыште, Волжск олесе 9-ше

номеран школышто, Шуко профиль-лицей-интернатыште, Звенигово районысо Шолэнгер школышто тунемше-шамычлан (снимкыште) сенгымашым тыланена. 10-шо классыште тунемше да сенгышыш лекше-влаккан вузыш пурымом годым портфолиош баллым ешарат да шинчымашым келгемдаш 1 миллион тенгем пуат. 8-9-ше класслаште тунемше-шамычлан – 200 тўжем тенгем.

А.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.
Фотом Марий Эл Республикысе Образований да науко министерствын сайтше гыч налме.

Кугу сенымаш

15-16 октябрыште Челябинскыште Всероссийский йоча экологий форум кокымшо гана эртаралтын. Тений тудо кок йыжын гыч шоген. Форумышто Россиян тўрлў кундеме гыч 51 команде вий-куатшым терген. Кокымшо йыжынгом иктешлыме почеш Марий Элын командыже (снимкыште) пўртўсыштў эртаралтше спорт тангасымаш номинацийыште «Юный лесной пожарный» проектше дене кокымшо верыш лектын да витле тўжем тенге грантым сенген налын.

Ты пашам «Экостанций» йоча экологий да биологий рўдериш коштшо ўдыр-рвезе-влак ямдыленит. Тушко рўдоласе тўрлў школ гыч самырык эколог-шамыч коштыт. Форумыш Йошкар-Оласе 15-ше, 17-ше номеран школлаште да 4-ше номеран гимназийыште тунемше-шамыч миенит. Ёшаныме шуэш: тиде сенгымашын ончыкылык лектышыже кугу пайдам конда да йоча-влакым пўртўсым аралаш тарата.

Е.СЕРГЕЕВА ямдылен.
Фотом рўдериш архивше гыч налме.

Российысе увер

1-8 ноябрыште «Кугу этнографий диктант» сотемдарыше акций эртаралтеш. Тўрлў калыкын тўвырашт дене кылдалтше 30 йодыш тест семын лиеш. Шинчымашдам miretno.ru сайтыште терген кертыда.

Кидпашатым Эрмитажыште ужнет? Тугеже «Создай экспонат для Эрмитажа» конкурсыш ушно. Йодмашым 1 декабрь марте колташ лиеш. Тўрыс увер – hermitagemuseum.org сайтыште.

Кумылан кажне ег терроризм да экстремизм ваштареш улмо сўрет да мурал всероссийский конкурсыш ушнен кертеш. Йодмашым 31 октябрь марте конкурсплакатов2024.рф сайтыш пуыман. Тўрыс увер – vsekonkursy.ru сайтыште.

Марий Элысе увер

13 ноябрыште Йошкар-Олаште Калык-влакын тўвыра пўртыштышт «Мунло» интеллектуал марафон эртаралтеш. Уш-акылым тергаш шонышо тунемше-шамычлан куд еган командым погыман да 31 октябрь марте йодмашым колтыман. Кумданрак mari-centr.ru сайтыште лудаш лиеш.

Советский районысо Ургаш лицей-интернатыште тунемше-влак Кремлёвский Кадет Балышке ўжмашым налыныт. Поро кумылым ончыктышо Тўнямбал Кадет Бал декабрыште индешымше гана эртаралтеш.

16 ноябрь гыч 5 декабрь марте «Радуга над Кокшагой» тўрлў жанран тўнямбал фестиваль-конкурс эртаралтеш. Тушто куштымаште, мурымаште, сўретлымаште да моло аланыште мастарлыкым ончыкташ лиеш. Кумда уверым vk.com/konkursraduga тўшкаште лудса.

«Ваня чүчү»

30 октябрьште М.Шкетан лүмеш Марий кугыжаныш драме театрыште «Ваня чүчү» спектакльын премьерже лиеш. Тудым руш писатель, драматург А.П.Чеховын «Дядя Ваня» пьесыж почеш режиссёр Степан Пектеев (снимкыште) шынден. Василий Пектеев марланден.

– Спектакльыште курымашлык нерген шонкалымашым ончыктым. Илынам, шенгек ончалын, шергал лектына гын, ушы тўрлө шонымаш пура: ала иктажым ваиталташ лиеш ыле, ала кодшо гана йоньлыш лийынам... – манеш самырык режиссёр. – Ты произведенийым Башкортостан Республикыштат сценыш лукташ ямдылат. Нуно мемнан деке ончыкташ кондат, меат башкир калыкклан шке пашанам нангаена. Шонымаш почеш, ты спектакльым пырля шындаш да иктаж фестивалыш ушнаш гын, сай ыле.

Посна книга дене савыктыме пьесе-влак почеш шындыме спектакль-шамычым ончаш утларак онгай. Тыге ончышо ег произведений нерген шке шонымашыжым да режиссёрын ужмыжым тагастарен кертеп. Лудын шуктен огыл гын, пьесым шергал лекташ кумылангеш.
О.МОШКИНА-МАЙКОВА.
Авторын фотожо.

Пьесым Москошто икымше гана шындыме годым Астровын рольжым К.С.Станиславский модын, Елена Андреевнам – Антон Чеховын пелашыже Ольга Книппер.

Увер

Всероссийский сочинений конкурсын регионсо йыжынжым иктешленят. Чылаже 45 паша аклалтын. Сенгышыш Алиса Галлямова (Марий Турек школ), Светлана Ахметова (Йошкар-Ола, 11-ше

№-ан лицей), Алиса Виногорова (М.В.Ломоносов лүмеш лицей), Ляйсан Бурханова (27-ше №-ан школ), Кирилл Алексеев (Транспорт да энергетике техникум) лектыныт. Нунын пашаштым федерал йыжынгыште аклаш тўналыт.

Поэзий шагат

Руш уста поэт М.Ю.Лермонтовын 210 ияш лүмгечыжлан пöлекталтше вашлиймашым Морко район Купсола школышто 6-шо классыште тунемше-влак дене эртаренна (снимкыште). Кугу Шале книгагудын пашаенже-шамыч Л.С.Владимирова ден Р.В.Эманова серызын илыш

корныж дене палдарыше кинон ончыктенна. Ёдыр-рвезе-влакын уш-акылыштым викториныште тергенна. Верысе школышто руш литературым туныктышо М.Э.Михайлова поэзий шагатыш ушнен.

Р.В.ЭМАНОВА.

Фотом школ архив гыч налме.

Пырляште весела

Лицейште кугурак класслаште тунемше-влак изирак ийготан шольо-шўжар-шамычым шефствыш налынна. Мыланна, 6-шо класслан, кокымшо классыште шинчымашым погышо ёдыр-рвезе-влак логалыныт. Нуным С.Г.Филиппова туныкта. Мемнанат тудак лийын. Ик кечын йоча-шамычлан окружающий мир предмет дене викториным эртаренна. Йодыш-влакым онгайым, пайдалым ямдыленна. Сенгышыш лекше командылан медальым кучыктенна. Вескана вес предмет дене кылдалтше меропрятийым ямдылаш шонена.

Надя СТЕПАНОВА.
Морко, Коркато.

Товатмутым ойленят

Йошкар-Оласе 3-шо номеран школышто йўлаш пурышо пайремым эртаренна. Икымше классыш тунемаш толшо ёдыр-рвезе-влакым первокласник радамышш пуртенна. Нуно тўрлө заданийым шуктеныт: туштылан вашмутым кычалыныт, йодыш-влакклан вашештеныт, модыныт. Икшыве-шамыч сайын тунемаш, кугуракын мутшым колышташ, школын чапшым аралаш товатмутым пуэныт. Кажне тунемшын онгышкыжо школ эмблеман значокым пижыктенна. Пайремым эртараш 7-ше ден 8-ше класслаште тунемше кадет-влак полшеныт. Нунылан таум ойлена.

Н.В.АЛЕКСЕЕВА.

Ешем гай

Мый Шўргыял школышто визымше классыште тунемам. Классыште визытын улына. Келшен илена. Тўрлө конкурсышко ушнена. Мый шке классемым кокымшо ешемлан шотлем. Кузе уке гын? Костя – мемнан старостына. Виолетта – сўретче. Надя почеламутым эн чаплын лудеш. Илья – тале математик. А мый англичан йылмым сайын палем. Ме икте-весым пагален, умылен, вашла польшкален илена.

Ульяна ИЛЬИНА.
Морко район.

Палаш оңай

Ош шонанпыл

Пүртүсө түрлө оңайлан поян. Шукыжым ме огынат шеклане але огынат пале. Ик тыгай шуэн вашлиялтше кончыш – ош шонанпыл. Мо дене тудо тыглай деч ойыртемайтеш? Школышто налме шинчымашым шарналташ гын, шонанпыл кечыйол да вүд пырче-влаклан көра шочеш. Тыштат тыгак, но ош шонанпыл лач тунам лиш, кунам вүд пырче-влак пеш тыгыде улыт. Ош тусан улмыжлан физике закон-влакым «титаклыман». Вүд пырчын изи улмыжлан көра кечыйол шым туслан пайлалтын огеш шукто, сандене шинчалан ош тус веле палдырна. Тыгай ойыртемайтеш кончышым лопышто але купышто ужаш лиш. Тыгак тўтыра годым вашлиялтеш. Садланак тыгай шонанпылым эше «тўтыра шонанпыл» маныт.

Е.СЕРГЕЕВА.

Ваштар

Шыжым кажне пушенге мотор. Мыйын шонямаште, ваштар эн сылне. Ужарге, йошкарге, нарынче лышташ-влак торашке волгалтыт. Шочмо кундемым сорастарат. Нуно шыже пагытлан ойыртемайтеш тўсым пуат. Ваштар лышташла гыч мотор аршашым ышташ лиш. Пўртыштат тыгай аршаш моторын коеш. А тыланда, йоча-влак, могай пушенге утларак келша?

Надя СТЕПАНОВА.
Морко, Коркатово.

Калык пале

Лышташ вараш кодын йога – кужу шыжылан.

Олмапу молан кошка?

Пытаргыш ийлаште саде-рыштына олмапу-шамыч чўчкыдынрак да чўчкыдынрак кошкат. Йоча-влак, тыгай сўретым теат ужында, очыни. Нуным арален кодаш ала теат полшен кертыда? Тиде да моло йодышым Россиясе ялозанлык рўдерын Марий Элысе филиалжын кушкылым аралыме шотышто вўдышо агрономжо И.А.Рябоконеко (снимкыште) рашемдаш полша.

– Ирина Анатольевна, олмапу-влак молан кошкаш тўналыныт? Амалже могай?

– Пушенге түрлө чер улмылан көра кошка. Тиде шемрак, цитоспороз, мониалиальный ожог, коккомикоз, клястероспориоз да ятыр молат. Олмапун вашталтмыжым, черланымыжым шекланымеке, йогышо лышташыжым чумырен, кукшо укшыжым пўчкын йўлатыман. Тылеч вара пўчмө верыш келшыше вартышым йыгыман. Пушенге ынже тўлыжгө манын, эр шошым але шыжым түрлө препарат дене «эмлыман».

– Олмапум идалыкын кажне пагытыштыже кузе эскерыман?

– Шыжым, саскам поген налмеке, кукшо укшым да шелышталтше верым ончыман. Йогышо лышташым олмапу йымач корандыман. Пушенге тўным ошемдыман. Телым укшлалшыже шуко лум шинчеш гын, рўзалтыман, уке гын катлен кертеш. Шошым игече кужу жап леве шога гын, чер писын шарлен кертеш. Пушенгым түрлө «тушман»

деч аралыман. Шыжым сай лектышым налаш манын, кенежым ўяндыман.

– Кажне пакчаште мланде түрлө. Ик вере ночно, вес вере кукшо. Тидым шотыш налын, нуным шынденат моштыман, очыни?

– Кажне пушенгын – шке «койшыжо». Томан кушкылым шошым шындаш келша, нўшманым – шыжым, шошымат лиш. Шуко пушенге волгыдо верым йбрата. Умылыштө лектыш начаррак, саска шере ок лий. Кушкылым шындыме годым мланде йымалысе вўдын келгытшыш шотыш налман. Чыла пушенгылан вўдыжгө огеш келше. Вожышт шўяш тўгалеш, тыге кушкыл кошка. Чын шынден огыда мошто гын, интернетыште лудса але специалист-влак деч йодса.

Х.ТОКПУЛАТОВА мутланен.
Фотом еш архив гыч налме.

Кроссворд

Кайык тўня

Шола гыч пурлашке: 2. Шырчык дене келшен ила. 5. Чодырасе эн уста мурызо. 6. Эн писе кайык. 8. Сергайык дене келшен ила.

● Марий Элысе Пүртүсө поянлык, экологий да йырым-йырысе средам аралыме министерствын уверже почеш, республикыште 250 түрлө кайык ила.

Кўшычын ўлыкө: 1. Эн устан пыжашым чога. 3. Пасусо эн писе кайык. 4. Колшыре да шырчык дене келша. 6. Тудат пыжашым моторын опта 7. Писе кайык. 9. Пасусо эн уста мурызо. 10. Вўд йымак писын пура.

В.СМИРНОВ ямдылен.

1906 ий 25 октябрь – Я.Ялкайнын шочмо кечыже.

Ялкайнын уныкаже улыт

Уста серызе, кусарыше, фольклорист Яныш Ялкайным кӧ огеш пале?! Тудын уныкаже да кугезе уныкаже-влак Марий Элыште илат манын колында? Жанна Яновна Ялкаева 2-шо номеран Советский школышто англичан йылмым туныкта. Икшывыже-влак Екатерина ден Фёдор Таныгинмыт ты школыштак тунемыт. Нуно качашт нерген проектым возеныт. Нуным снимкыште ужыда.

– Яныш Ялкаевич Башкортостан Республикысе Мишкан район Чорай селаште шочын. Ешыште кандаш икшыве лийын. Ёдыр-влакын лумышт «А» буква дене тунгалын, рвезе-шамычын – «Я» дене. Кугезе кочана изинек нусӧ уш-акылан лийын. Ныл классым кум ий жапыште тунем пытарен. 1927 ийыште М.В.Ломоносов лумеш кугыжаныш университетын историй да филологий факультетын тунемаш пурен. Руш огыл калык гыч лекше студент-влак коклаште сочиненийым рушла ик эн сайын возен. Марий йылме деч посна руш, татар, башкир йылмылам пален. Мос-

кошто немыч, финн, удмурт йылмылам тунемын. 17 ияшак «У илыш» поэмывозен. Яныш Ялкайнын ик эн виан произведенийжылан «Онго» роман шотлалтеш. Тылеч посна фольклорым шымлен. Ятыр такмакым, калык мурым, йомакым поген. 32 ийым веле илен гынат, шуко кӱлешан пашам ыштен. Шуктышаш сомылжо, шонымашыже ятыр лийын. Ме тудын дене моткоч кугешнена, – ойлат Катя ден Фёдор.

Жанна Яновна кӱшыл шинчымашым налмыш годым диплом пашажымат кочажын илыш корныжо да усталык пашажлан полеклен гын, тудын икшывыже-влак тӱрлӧ проектым возат. Мӧнгыштӧ кочаштын фотографийыштым шӧртньӧ семын аралат.

А арверже, вургемже, книгаже-шамычым Чорай школысо тоштерыште ужаш лиш. Школжат тудын лумжым нумалеш. Тугеже Ялкайн курымла дене илаш тунгалеш!

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Шочмо верым моктена

11 октябрыште Башкортостан Республикнан кечыжым палемденна. Шочмо кундемна дене кугешнен, Я.Ялкайн лумеш марий гимназийыште ятыр мероприятийым эртаренна. Класс шагатыште республикын эртыме корныжым, символикыже-влакым шарналтенна. Сӱрет конкурсышко ушненна. Викториныште

шинчымашнам тергенна. Башкир йылме дене онлайн олимпиадыште тангасенна. Чыла тиде тунемше-влакын уш-акылыштым вианга, шочмо кундем, йылме, тӱвыра деке пагалымашым утларак шочыкта, элын патриотшо лияш кумыланга.

Тунемше-влак.
Башкортостан, Мишкан, Чорай.

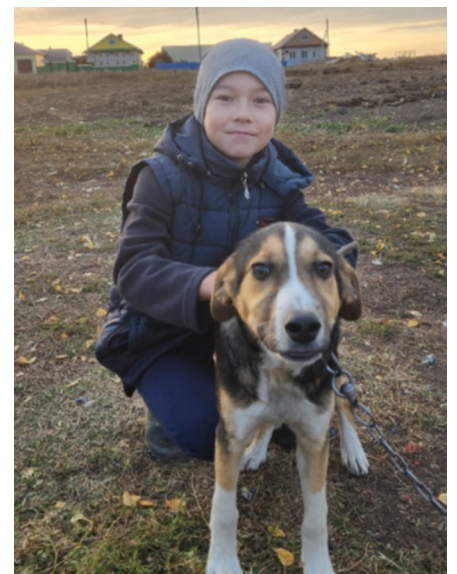
Ушан Гром

Пийым мый моткоч йӧратем. Ялыште коча-ковам дене Гром луман пий ила. Кочам тудлан пыжашым лумын ыштен. Громлан пӧртшӧ келша: тушко пурен мала, коклан йышт ончен кия. Тудо суртым сайын орола, ӧрдыж еным ок пурто. Гром – виан да ушан пий. Тудым ушанле йолташемлан шотлем. Яра жапыште пырля модам (снимкыште).

Святослав ПОЛИКАРПОВ.

Татарстан, Озан.

Фотом еш архив гыч налме.

Ночко шыже

Шыже, шыже, ночко шыже,
Йӧр изай, сита, ит шыже.
Лышташла, те ида його,
Лийза-лийза пыртак його.

Виктория ШАМЕЕВА.

Татарстан, Агрыз, Буймо.

Ушан ой

Чорай эллан чонем пуэм,
Тунаре ямле тусо мланде.

Яныш ЯЛКАЙН.

Марий кундем ожнысек моторлыкшо дене ойыртемалтеш. Тудо түрлө кайыквусылан да янлыклан поян. Ты кундемыште ончыч шагат лийын огыл манын ойлат. Тидлан көра янлык ден кайык-влак я пашаш вараш кодыныт, я, мөнгешла, эн ончыч толыныт да молыштым вучен шинченит. А эр кочкишым да кас кочкишым кунам ыштыме нерген ойлыманат огыл! Вот томаша!

Чодыраште илыше-шамычын жапым палыде кошташ шерышт темын. Садлан нуно погыны-машым эртареныт да шагатым ышташ мутланен келшенит. Вүдудмыр ты пашалан вигак пижын да умдан пörттым чоңен. Тудо чылалан келшен.

– Пörт ямде. Кө ынде жап дене палдараш тўналеш? – йодын кидмастар.

Куку шагат

– Мый Марий кундемыште эн виан янлык улам. Ты пашам шуктынем, – мутым луктын шордо. Но кугу тўкө у пörтмыш пураш мешасн.

– Мө-мө! Мый ямде улам! – магыралтен маска. Тунар виан каралын, умдан пörт чуч гына шаланен огыл.

– Маска, тыйын йўкет янлык-влакым лўдыкта! – торешланен рывыж. – Кө эше тыге шона?

– Ў-ў-ў... – сур пире ой дене келшен да тунар виан урмыжалтен –

пушенгылаште лышташ-влак чытырналтыныт.

– Ой-ой, пире тос, йўкетше моткоч лўдыкшын йонга. Мый, тыгай йўкым колын, товатат, шылам ыле, – шонымыжым меран каласен.

– Мыланна тыматле, кумылым савырыше йўк кўлеш! – оза семын шордо пелештен.

– Пик-пик-пик! Мыланем ты паша келшен толеш. Пörт лач мыйынлык. Тушто ешем денат илен кертам, – йыгысен коля.

– Ку-ку, ку-ку, – кўкшө пўнчө вуй гыч трук йўк солнен.

– Тиде йўк мыланна моткоч келша! – кайык ден янлык-шамыч рўжге кычкыралыныт.

– Ку-ку, ку-ку, мыланем йочам ончыман, жапем уке, – торешланен кайык.

– Келше, куку. А ме тыланет игет-влакым кушташ полшена, – темленит моло кайык-шамыч.

Тылеч вара куку игыже-влакым ончымым чарнен. Вүдудмырын чоңымо пörтмыш илаш пурен да кўлешан сомылым шукта. Янлык ден кайык-шамычым, калыкым шагат дене палдара.

**Кристина АРХИПОВА.
О.МАЙКОВА марланден.
Э.ЯМБАРШЕВАН сўретше-влак.**

Йоча-влак, йомакым лудаш йоратедат? Палыза, фотосўрет могай руш калык йомак гыч?

Снимкыште: Йошкар-Оласе 80-ше номеран «Ўжара» йочасады Варвара Щербакова. М.ЩЕРБАКОВАН фотожо.

Рывыж ден колызо

Икана рывыж эңер сер воктене колызым ужын да öрын: марий эңыржым кудалта веле – кол пижешат.

– Колжын ушыжо каен мо, ала чот шужен? – тыге шонкален, янлыкат ты сомылым шукташ тўнгалын.

Шуко жап чытен шинчен гынат, ведра темын огыл. Марийымат коклан эскерен. Тудыжо чот эр толмылан көра мален колтен. Рывыж шы-ы-ы-пак тудын деке лишемын да, ведраште шуко колым ужмеке, авызлаш тўнгалын. Иктым руалтен, весым, кумшым... Вашкымыж дене логарешыже лум шынден. Тыгеат лукташ толашен, тугеат – ойго деч нигузе утлен кертын огыл.

– Молан окынла толашышым, молан кочкишым чояланен кычалым? – шортын рывыж. – Тыге вет ыштыман огыл. Чын илыман.

Рывыж чодырашке полишым йодаш кудалын. Йоча-влак, ала тудо тендан декат миен шуын?

**Александр ИВАНОВ.
Морко, Коркатово.**

Мастар кид

Түрлө түсан лышташлам коштен, конвертыш верандыза. Клеитлаш лиеш. Коча-коваланда кучыктыза. Шке кид дене ыштыме пөлек утларак аклалтеш.

28 октябрь – коча-кова-влакын кечышт.

Сылне лүман

Ковасмын лүмжө – Олимпиада. Тудо мөнгыштө шуко суртвольыкым ашна. Мыланна тамле шорым, торыкым, умбалым, уйым пукша. Конгаште тамле когылым, мелнам да перемечым күэшгеш. Мыят коваемлан польшкалем. Тудым пеш йоратем.

Анастасия СИДОРОВА.
Звенигово, Чакмарий.

Ме уремыште пырля
Той лышташым погена!
Тиде сылне аршаш гай
Сүретнам сүретлышна!

Даша ЧАГИНА.
Медведево, У Арбан йочасад.
И.СЕМЁНОВАН фотожо.

Шыже пайрем

Кужэгер район Йывансола школышто «Шортнӧ шыже» пайремым эртарышна (снимкыште). Йочасадыш коштшо икшыве-шамыч муро да куштымаш дене пайремым сӧрастарышт. Мотор Шыже-вӧдышӧ удыр-рвезе-влакым весела модыш дене модыктыш. Тунемше-шамыч пак-

часаска нерген каласкалышт, нунын түрлӧ витаминлан поян улмышт нерген ойлышт. «Шоншын ужгаже» йомакым модын ончыктышт. Тыгак йоча-влак шыже поделкым ыштен конденыт. Пайрем чылалан келшен.

Л.А.ПОЛИКАРПОВА.
Фотом школ архив гыч налме.

Тушто

● Кастене толеш, йӧдым лиеш, эрдене шортын кая.

Айста модына

«Чики-брики»

Тиде модыш «Чики-брики – стоп!» маналтеш. Модыш шинча пӧсылыкым виангда, шотлаш туныкта, кумылым нӧлта. Модшо-влак ик радамыш шинчыт. Вӧдышӧ шотлеммут почеш ик энгым ойыра. Тудо «Чики-брики, чики-брики!» манеш. Тыгдым вӧдышӧ ордыжкӧ куржеш. Ойырен налме энгын «Стоп!» манмекыже, вӧдышӧ куржмыв чарна да верыштыжак шога. Ойырымо энг вӧдышӧ марте мыняр йолтошкалтыш улмым каласышаш да тудеке шотлен мийышаш. Каласыме чотшо чын гын, тудо вӧдышӧ лиеш. Модыш уэш тӧналеш.

Н.ВЯТКИНА.
Кужэгер посёлко.

М.ШКЕТАН ЛӰМЕШ МАРИЙ КУГУЖАНЫШ ДРАМЕ ТЕАТР

30 18:00 октябрь

А. Чехов
ДЯДЯ ВАНЯ
Экзистенциальный драме

16+ Рекламе. 78-13-78

0+

Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тӱн редактор – А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тӱвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ, 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо порт. Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пумы жап – 14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын шонымашышт түрлӧ лийын кертят. Серыш-влак мӧнгеш огыт колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)

Сайтын адресше: ямделий.рф

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерыме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийшыже регистрироватлыме. Номер – ПИ № ТУ52-01404, 2023 ий 22 сентябрьште пумы.

У конкурс

Шыжыя
поянлыкше

Пашачым йөрата

Ойлат, шыже – поян пагыт. Чынжымак, йырваш ончалаш гын, ты пагытыште чылажат шуэш. Пакчаште – парентге, чодыраште – понго. Изи пакча кешыр, йошкарушмен, кавун дене куандара. Эсогыл вольыккланат пайдале жап, ушмен кушкын шуэш. Меат тиде сбрал, шортнб пагыт годым шыжын поянлыкшым поген нална. Мыйш шоньмаште, шыже уста, пашаче енгым йөрата. Кузе кызтыт тыршет, туге телым эртарет. Сандене кажне татшым пайдалын эртараш күлеш манын шонем.

Артём МИХАЙЛОВ.
Марий Турек, Арбор.

Аня МАЙОРОВА.
1-ше номеран Морко йочасад.

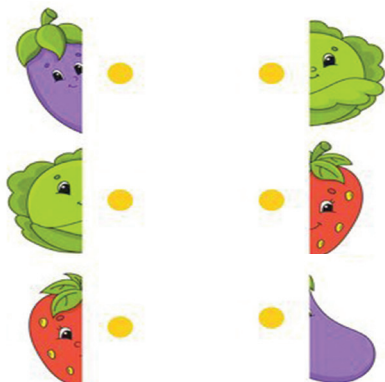
Шотлыза.

Задаче

Классыште – 20 тунемше. Нунын кокла гыч 15 йоча англичан йылмым, лу икшыве немьч да ик икшыве француз йылмым тунемьт. Тыге лийын кертеш мо?

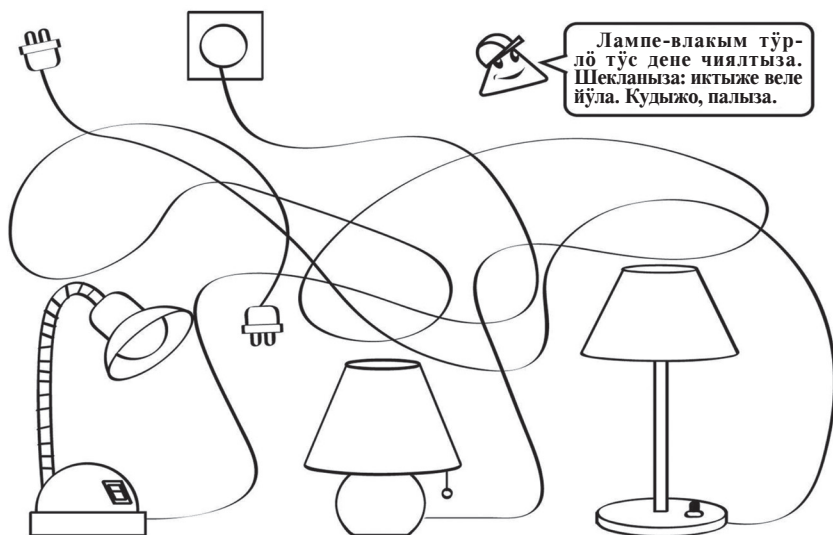
Пакчасаска-влакым келшыше ужашышт дене ушыза.

Шоншылан олма деке миен шуаш полшыза.

Электротулым аныклыза!

Лампе-влакым түрлө түс дене чиялтыза. Шеклапыза: иктыже веле йўла. Кудыжо, пальза.